

Asia: VN/2245/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 184 §n muuttamisesta

Vastaajan rooli ja toimiala. Valitse parhaiten kuvaava

1. Tekijä tai esittävä taiteilija (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

2. Sisältöteollisuus (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

3. Välittäjät (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

4. Työntekijä- tai työnantajaliitto

-

5. Kulttuuriperintöorganisaatio (ml. näitä edustavat yhdistykset ja muut organisaatiot)

-

6. Opetus- ja tutkimusalan organisaatio

-

7. Julkinen sektori

-

8. Kansalainen, kuluttaja tai muu loppukäyttäjä (ml. näitä edustavat yhdistykset ja organisaatiot) tai muu yhteisö

Muu organisaatio. Mikä? [Suomen Yrittäjät edustaa laajasti eri toimialojen pk-yrityksiä. SY:n jäsenistä noin puolet toimii työnantajina. SY:llä on jäsenenä sekä tekijänoikeuksia käyttäviä yrityksiä, mutta myös oikeudenhaltijoita, kuten esittäviä taitelijoita ja sisällöntuottajia.]

Yleistä. Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa

Valitkaa jokin näistä, ellei esityksestä ole tarkempaa lausuttavaa. Jättäkää tällöin vastaamatta tätä seuraaviin kysymyksiin.

-

1. Kysymyksiä esityksestä kokonaisuudessaan

Esityksellä pyritään modernisoimaan tekijänoikeutta ja saattamaan se paremmin vastaamaan digitaalisen ajan vaatimuksia. Onko esitys kokonaisuudessaan oikeansuuntainen?

Kyllä

Esityksessä pyritään saavuttamaan oikeudenmukainen tasapaino tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden, sisältöteollisuuden ja muiden kaupallisten toimijoiden sekä yhteiskunnan (ml. kulttuuriperintölaitosten, oppilaitosten ja kansalaisten ja loppukäyttäjien) etujen välillä. Onko esitys kokonaisuudessaan tältä osin oikeansuuntainen?

Kyllä

Puuttuuko esityksestä kokonaan jotain sellaista, mistä olisi tarpeen säätää tässä yhteydessä? Mikä?

Esityksessä olisi pitädyttävä DSM-direktiivin täytäntöönpanossa. Esitysluonnos on varsin laaja ja osaltaan monimutkaistaan tekijänoikeuslain sisältöä. Siksi on myös valmistelun kannalta haaste tehdä DSM-direktiivin edellyttämien muutosten lisäksi myös kansalliseen intressiin perustuvia muutoksia.

Tekijänoikeuslain uudistaminen esitetyllä tavalla johtaa valitettavasti sääntelyn pirstaloitumiseen entisestään, joka tekee kokonaisuudesta vaikeasti hallittavan. Tekijänoikeussääntelyn modernisaatio on sinänsä kannatettavaa ja tasapainoinen sääntely edellyttää myös kansallisista tarpeista lähteviä muutoksia. Sääntelyn käytännön soveltamisen ja alakohtaisten käytäntöjen syntymisen kannalta olisi kuitenkin perusteltua tehdä vain välttämättömät muutokset.

2. Kysymyksiä tekstin- ja tiedonlouhinnasta (TekL 13 b §, DSM-direktiivin 3 ja 4 artikla)

Tekijänoikeuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 b § kappaleen valmistamisesta tiedonlouhintaa varten. Pykälällä pannaan täytäntöön DSM-direktiivin 3 artikla (tiedonlouhinta tieteelliseen tarkoitukseen) ja 4 artikla (tiedonlouhinta yleiseen tarkoitukseen). Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että esitettyyn 13 b §:ään sisältyy mahdollisuus poiketa siitä sopimuksilla, esimerkiksi lisenssiehdoilla.

3. Kysymyksiä teosten käytöstä opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14, 18, 19 a, 21, 50 c, 64 c §, DSM-direktiivin 5 artikla)

a. Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa (TekL 14 §:n 1 ja 4 momentti)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Teosten laajempi käyttö opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa on perusteltua. Ehdotettu säännös selkeyttäisi nykytilaa ja ottaisi paremmin huomioon digitaalisten työkalujen hyödyntämisen. Säännöksen perusteluissa on käsitelty kattavasti opetuskäyttöä koskevaa tekijänoikeuden rajoitusta – on tärkeää, että opetuksen järjestäjää ja opetustoimintaa ei tulkita suppeasti, ottaen huomioon koulutustoimijoiden moninaisuus.

b. Opetuksessa käytettävät kokoomateokset (TekL 18 §)

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia.

-

c. Korvausta hallinnoiva yhteishallinnointiorganisaatio (TekL 19 a §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

d. Julkinen esittäminen (TekL 21 §)

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

e. Opetuskäyttöä koskevan rajoituksen alueellinen soveltaminen (TekL 64 c §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

4. Kysymyksiä kulttuuriperinnön säilyttämisestä (TekL 16.1 §, 16 d ja 16 e §, DSM-direktiivin 6 artikla)

Tekijänoikeuslain 16 §:n 1 momentissa säädettäisiin yleisölle avoimen yleishyödyllisen kirjaston, arkiston tai museon oikeudesta valmistaa kappaleita omissa kokoelmissaan olevasta teoksesta kulttuuriperinnön säilyttämistä varten. Nykyistä 16 d ja 16 e §:ää muutettaisiin niin, että valtioneuvoston asetuksen sijasta

arkistoja, kirjastoja ja museoita koskevien säännösten organisatorisesta soveltamisalasta säädettäisiin jatkossa tyhjentävästi 16 e §:ssä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

5.1. Yleisiä kysymyksiä, jotka liittyvät kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöön kulttuuriperintölaitoksissa

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käytöstä kulttuuriperintölaitoksissa säädettäisiin 16 g – 16 j §:ssä. Käytön piiriin voisi kuulua ainoastaan kulttuuriperintölaitosten kokoelmiin kuuluvia teoksia. Valmistelussa on lähdetty siitä, että direktiivin salliman ”kaupallisesta jakelusta poistuneen teoksen (tai teosjoukon)” käytön tavoitteena on varmistaa, että sopimuslisenssin tai tekijänoikeuden rajoituksen nojalla tapahtuvalla käytöllä ei olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia teosten kaupallisiin markkinoihin. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miten direktiivin käsite tulisi ymmärtää?

Suomen Yrittäjät yhtyy tähän käsitykseen. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä pitäisi ylipäänsä tulkita suppeasti ja siten, että teoksen kaupallinen käytöksi katsottaisiin myös sellainen käyttö, joka ei ole laajaa ja jonka taloudellinen merkitys voi olla kokonaisuutena arvioituna vähäinen. Kaupallisen jakelun käsite jää direktiivissä tulkinnanvaraiseksi, joten olisi perusteltua tulkita käsitettä siten, että sen täyttymiselle ei aseteta liian korkeaa kynnystä. Teoksella voi olla tekijälle tai teoksen käyttäjälle taloudellista tai käytännöllistä kaupallista merkitystä, vaikkei kyse olisi laajasta hyödyntämisestä. Koska teosten osalta kaupallinen hyödyntäminen (taloudelliset oikeudet) ovat tekijänoikeuden ydinaluetta ja esitettävät säännökset aiheuttaisivat rajoitusta niihin, suppea tulkinta on perusteltu.

b. Ehdotetun 16 g §:n mukaan kulttuuriperintölaitoksen kokoelmissa olevan teoksen tai teosten joukon saisi sopimuslisenssin nojalla saattaa yleisön saataviin maantieteelliset rajat ylittävästi (64 d §). Yhdyttekö siihen, että on tarkoituksenmukaista, että yhteishallinnointiorganisaatio tekee arvioinnin siitä, voidaanko käyttöluva teokseen myöntää siten, ettei sillä olisi haitallista vaikutusta käyttöluvan kohteena olevan teosjoukon kaupallisiin markkinoihin? Jos ette, kenen tulisi tehdä tämä arvio ja millä perustein arvio tulee tehdä?

Yhteishallinnointiorganisaation tekemä arviointi on tarkoituksenmukainen lähtökohta. Tässä yhteydessä on tärkeä korostaa 16 g §:n 5 momentin mukaista kielto-oikeutta, joten jos tekijä katsoo, ettei käyttölupaa tule myöntää, tekijän on voitava estää käyttöluvan myöntäminen.

c. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttämisestä tekijänoikeuden rajoituksen nojalla eräissä tapauksissa säädettäisiin 16 h §:ssä. Pykälässä asetetaan tietyt kriteerit, joiden täytyessä teoksen voidaan katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta, ellei tiedossa ole, että teos on edelleen kaupallisessa jakelussa. Kriteerien tavoitteena on helpottaa sen arvioimista, milloin teoksen voidaan (yleensä) katsoa poistuneen kaupallisesta jakelusta. Onko säännöksistä apua sen arvioimisessa, millä edellytyksin teoksia saa käyttää tekijänoikeuden rajoituksen nojalla?

Kyllä, mutta kriteereitä tulee muuttaa. Miten? [16 h §:ssä luetellut kriteerit ovat sinänsä tarpeen, mutta ehdotettuja aikamääreitä voidaan pitää liian lyhyinä. Säännöksen perusteluissa on todettu, ettei aikamääre sinänsä olisi ehdoton, jos esimerkiksi tietokonepeli on edelleen kaupallisen hyödyntämisen kohteena. Tällöin tietokonepeliä ei vielä saisi kuitenkaan käyttää. Tämä täsmennys

on tarpeen. Vastaava lisäys olisi tarpeen myös säännöksen 1 momentin mukaisen yleisen viiden vuoden määräajan kohdalla. Ylipäänsä on tarpeen huomata, että joidenkin teosten tai teoslajien kohdalla kaupallisen hyödyntämisen aloittaminen voi tapahtua vasta pitkähkön ajan kuluttua teoksen luomisesta.]

d. Ehdotetun 16 j §:n mukaan pääasiallinen vastuu tietojen ilmoittamisesta Euroopan immateriaalioikeusvirastoon olisi kulttuuriperintölaitoksilla. Kielto-oikeuden käyttämisestä voisi ilmoittaa myös yhteishallinnointiorganisaatio. Ehdotukseen ei sisälly säännöksiä ns. yhteyspisteestä (Contact Point), joka päättäisi, mitkä organisaatiot voivat käyttää Euroopan immateriaalioikeusviraston kaupallisesta jakelusta poistuneita teoksia koskevaa tietokantaa. Tarvitaanko Suomessa tällaista yhteyspistettä ja jos tarvitaan, minkä tahon tulisi hoitaa tehtävä?

Emme ota kantaa.

5.2. Tarkemmat pykäläkohtaiset kannat TekL 16 g - 16 j sekä 64 d §:stä

a. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla (TekL 16 g §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

b. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttäminen rajoituksen nojalla eräissä tilanteissa (TekL 16 h)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Kannatamme muutettuna. Ks. edellä vastaus kysymykseen 5.1 c-kohta. Säännöksen mukaiset määräajat ovat liian lyhyitä kaupallisen hyödyntämisen näkökulmasta.

c. Kielto-oikeuden käyttäminen (TekL 16 i §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

d. Kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten käyttöä koskevien tietojen rekisteröinti (TekL 16 j §)

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

6. Kysymyksiä sopimuslisenssijärjestelmästä (TekL 26 §, DSM-direktiivin 12 artikla)

a. DSM-direktiivin 12 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää vaikutukseltaan laajennetusta kollektiivisesta lisensioinnista. Suomessa hyödynnettäisiin tämä kansallinen liikkumavara säilyttämällä tekijänoikeuslain 26 §:ssä säädetty sopimuslissensijärjestelmä. Pykälää ehdotetaan kuitenkin direktiivin perusteella tarkennettavaksi. Samassa yhteydessä tehtäisiin eräitä teknisiä ja rakenteellisia muutoksia pykälään. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

b. DSM-direktiivin 12 artiklan 3 kohdan a-alakohdassa edellytetään yhteishallinnointiorganisaation olevan valtuutustensa perusteella riittävän edustava lisenssin kohteena olevien teosten oikeudenhaltijoiden ja oikeuksien suhteen. Miten riittävä edustavuus varmistetaan, ja miten sitä tulisi arvioida sopimuslissenssiorganisaation hyväksymisen yhteydessä?

Riittävää edustavuutta varten lienee mahdotonta laatia täsmällisiä kriteerejä, sillä yhteishallinnointiorganisaation edustamia tahoja ei voida verrata todelliseen tekijöiden lukumäärään, koska tätä ei voida tarkalleen tietää. Vaikka kysymys on jossain määrin oletuksiin perustuvasta arvioinnista, yhteishallinnointiorganisaation tulisi kuitenkin toimittaa ministeriölle riittävän yksityiskohtaiset tiedot edustamiensa oikeudenhaltijoiden lukumääristä. Jos kyse on yhteishallinnointiorganisaatiosta, jolla on muitakin kuin henkilöjäseniä, tiedot pitäisi toimittaa myös esimerkiksi yhdistysjäsenten osalta vastaavan laajuisena.

c. Olennaisimmat muutokset 26 §:ssä koskisivat direktiivin 12 artiklan mukaista velvoitetta tiedottaa tekijöille sopimuslissensseistä, tekijän oikeudesta hakea korvausta sekä kielto-oikeuden käyttämisestä. Ehdotus perustuu siihen, että yhteishallinnointiorganisaatiot itse esittävät suunnitelman siitä, miten tekijöille (ja erityisesti ns. ”ulkopuolisille tekijöille”) tiedotetaan direktiivin edellyttämistä asioita. Näin tarvittavat toimenpiteet pysyisivät oikeasuhtaisina tekijöiden etua ajatellen. Onko tämä lähtökohta perusteltu, vai tulisiko tiedottamisesta säätää tarkemmin laissa ns. ”ulkopuolisten tekijöiden” oikeuksien turvaamiseksi? Jos pitäisi säätää tarkemmin, mitä velvoitteita tulisi asettaa?

Lähtökohta vaikuttaa perustellulta, mutta olisi perusteltua säätää laissa tiedottamisesta esimerkiksi ns. yleissäännöksellä. Lienee selvää, että tiedottaminen tekijöille luonnistunee parhaiten yhteishallinnointiorganisaation jäsenpalveluna, mutta ns. ”ulkopuolisten tekijöiden” kohdalla tiedottaminen säilyy suurena haasteena. On kuitenkin oletettavaa, että ”ulkopuolisten tekijöiden” osuus hallinnoitavista oikeuksista ei ole erityisen suuri. Joka tapauksessa selkeä tiedottamisvelvollisuus kaikille tekijöille olisi perusteltua ottaa lakiin, eikä yksin suunnitelmaa voida pitää täysin riittävänä.

7.1. Alkuperäinen lähetystoiminta

Pykäliin ehdotetaan muutoksia, joiden tavoitteena on selkeyttää nykyisiä, varsin vaikeaselkoisina pidettyjä säännöksiä. Lisäksi ehdotuksella pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiiviä siten, että 25 f §:ssä alkuperäiseen lähetystoimintaan rinnastettaisiin lähettäjäyritysten verkko-oheispalvelut (esim. YLE Areena) ja 64 b §:ään tehtävällä muutoksella varmistettaisiin, että alkuperäiseen lähetystoimintaan hankitut oikeudet kattavat myös radiolähetysten sekä television uutis- ja ajankohtaisohjelmien lähettämisen EU:n alueella, ellei toisin ole sovittu. Verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan säännökset, jotka koskevat oikeuksien hankkimista silloin, kun lähettäjäyritys ei oman toimintansa puitteissa itse lainkaan lähetä lähetystä, vaan sen tekee jakelijayritys, ehdotetaan sisällytettäväksi alkuperäistä lähetystoimintaa

koskevaan 25 f §:ään. Direktiivi mahdollistaa sen, että tällaisissa tapauksissa voidaan nojautua samankaltaiseen lisensiointimalliin kuin edelleenlähetyksen yhteydessä. Valmistelussa on arvioitu, että Suomessa ei esiinny direktiivin 8 artiklassa tarkoitettuja tilanteita, eikä siten ole pidetty tarpeellisena käyttää hyväksi direktiivin tarjoamaa mahdollisuutta, että tarvittavia oikeuksia voitaisiin hankkia pakollista kollektiivista hallinnointia koskevan sääntelyn perusteella yhteishallinnointiorganisaatiolta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

7.2. Radio- ja televisio-ohjelmien edelleenlähettäminen

Tekijänoikeuslain 25 h §:ssä säädetään radio- ja televisiolähetysten samanaikaisesta ja muuttamattomasta edelleenlähettämisestä. Säännöksillä virtaviivaistetaan lisensiointimarkkinoiden toimintaa tilanteessa, jossa oikeuksien hankkiminen voisi muuten olla haastavaa. Ehdotetuilla säännöksillä pantaisiin täytäntöön verkkolähetysdirektiivin säännökset ja selkeytettäisiin edelleenlähettämisestä koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan, että myös lähettäjäyritysten verkko-oheispalveluiden edelleen lähettäminen olisi mahdollista hankkimalla tarvittavat oikeudet yhteishallinnointiorganisaatiolta sekä edellyttäen, että myös lähettäjäyrityksen suostumus on saatu. Taustalla on se, että verkko-oheispalveluihin usein estetään pääsy asettamalla teknisiä esteitä, ns. maarajoituksia. Esimerkiksi Ruotsin SVT:n kanavien edelleenlähettämiseen on mahdollista hankkia oikeuksia keskitetysti, mutta tämä ei ole koskenut SVT:n verkko-oheispalveluita. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Suomen Yrittäjät katsoo, että suoran sopimisen pitää olla ensisijaista ja siihen on oltava mahdollisuus. Kuitenkin mahdollisuus yhteishallinnointiorganisaatiolta hankittavan lisenssiin on tärkeää.

8.1. Tekijän korvausoikeus ja korvausten kohtuullistaminen

Esitys sisältää muutoksia tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden aseman parantamiseksi hyödyntämissopimuksissa. DSM-direktiivin 18 artiklassa säädetään yleisestä periaatteesta, jonka mukaan tekijä tai esittävä taiteilija on oikeutettu asianmukaiseen korvaukseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä, ja 20 artiklassa korvausta koskevan sopimusehdon sovittelusta muuttuneista olosuhteista johtuen. Voimassa olevan tekijänoikeuslain 29 §:ssä säädetään (direktiiviä laajemmin) kohtuuttoman sopimusehdon sovittelusta, ja pykälän perusteella on mahdollista kohtuullistaa niin alun perin kohtuutonta sopimusehtoa kuin reagoida muuttuneista olosuhteista johtuvaan kohtuullistamistarpeeseen. Näin ollen ehdotetaan vain huomioon otettavien kriteerien laajentamista vastaamaan paremmin direktiivissä lueteltuja arviointikriteerejä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Suomen Yrittäjät pitää toimivia tekijänoikeusmarkkinoita tekijänoikeusjärjestelmän kannalta keskeisenä. Toimivien markkinoiden yksi keskeinen piirre on se, ettei tekijänoikeuden luovutusta koskevat sopimusehdot saa olla kohtuuttomia. Tekijällä on aina oltava oikeus kohtuulliseen korvaukseen, vaikka sopimusvapaus onkin sinänsä tärkeä lähtökohta. Esitysluonnoksen mukaan tekijänoikeuslain 29 §:ään lisättäisiin arviointikriteereitä tekijänoikeuden luovutusta koskevan sopimusehdon sovittelua varten. Kyse on DSM-direktiivin 18 artiklan täytäntöönpanosta. Direktiivin mukaan korvauksen asianmukaisuuden ja oikeasuhtaisuuden arvioinnissa on otettava huomioon tekijän tai esittävän taiteilijan panostus koko teoksessa tai muussa suojatussa aineistossa ja kaikki muut tapauksen olosuhteet, kuten markkinakäytännöt tai teoksen tosiasiallinen hyödyntäminen. Direktiivin mukaan myös kertamaksu voi olla oikeasuhtainen korvaus, mutta tämä ei saisi olla pääsääntö. HE-luonnoksessa todetaan, että tekijänoikeuslain 29 §:n voidaan katsoa pääasiallisesti vastaavan DSM-direktiivin vaatimuksia. HE-luonnoksessa kuitenkin ehdotetaan, että tekijänoikeuslain 29 §:ään täydennetään siten, että sopimusten kohtuuttomuutta arvioitaessa olisi kiinnitettävä huomiota myös teoksen kaupalliseen arvoon ja korvauksen määräytymistapaan sekä tekijän luovaan panostukseen teoksen kokonaisuutena. Suomen Yrittäjät pitää tätä ratkaisua perusteltuna.

DSM-direktiivi mahdollistaa kiinteämääräiset ja kertakaikkiset korvaukset, rojaltipohjaiset korvaukset tai näiden yhdistelmät. Korvaus voidaan maksaa myös palkkana. Näiltä osin Suomen Yrittäjät huomauttaa, että kertakaikkinen korvaus ei välttämättä ole merkki sopimuksen kohtuuttomuudesta, eikä yhtä korvauksen lajia saa kategorisesti pitää kohtuuttomana (tai toisaalta kohtuullisena). Tekijänoikeuden luovutusta koskevan sopimuksen kokonaisuus vaikuttaa siihen, millainen korvausmalli on tarkoituksenmukainen. Palkkana maksetuista korvauksista Suomen Yrittäjät toteaa, että ne on perusteltua rajata kohtuullistamisen ulkopuolelle, sillä palkka ei ole kiinteämääräinen korvaus eikä suoraan riipu teoksen hyödyntämisestä tai hyödyntämättä jättämisestä.

8.2. Tekijän oikeus selvitykseen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä

Ehdotetun tekijänoikeuslain 30 §:n tarkoituksena on turvata tekijälle mahdollisuus saada tietoa teoksen kaupallisesta hyödyntämisestä. Kysymys on uudesta, pakottavasta säännöksestä. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Suomen Yrittäjät pitää perusteltuna, että raportointia koskeva lauseke on yleislauseke ja jättää tilaa alakohtaisten käytännesääntöjen synnylle. On myös erittäin tärkeää, että sellaisille tekijöille tarvitse raportoida, joiden panos on vähäinen. Tämä rajaus on sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta erittäin tärkeää.

DSM-direktiivi edellyttää, että tekijälle raportoidaan teosten hyödyntämisestä ja niistä saaduista tuloista. Luovan alan yritykset saavat kuitenkin tuloja monista eri lähteistä ja tulojen muodostumisen

ei vaikuta pelkästään niiden käyttämät sisällöt. Kaupallisen hyödyntämisen sisältävän raportointivelvoitteen piirissä tulisivat olla ainoastaan sellaiset tulot jotka saadaan lisensioitujen sisältöjen tarjoamisesta. Raportoinnin tulisi rajoittua siihen teokseen, jossa tekijän panos ilmenee, eikä esimerkiksi jatko-osiin tai tuotteisiin, jossa käytetään hyväksi teoksesta muotoutuvaa brändiä. Ehdotuksessa on hyvää ja perusteltua se, että jos olosuhteiden nojalla on selvää, että tekijä on tosiasiallisesti tietoinen teoksen kaupallisesta hyödyntämisestä ja hänelle maksettavista korvauksista, ei erillistä selvitystä edellytetäisi. Erityisesti työsuhteen puitteissa luotujen teosten osalta työntekijät ovat useimmiten varsin hyvin selvillä siitä, miten teoksia hyödynnetään työnantajan liiketoiminnassa. Tällöin ei ole tarkoituksenmukaista edellyttää, että työnantaja erikseen antaisi kirjallisen selvityksen teosten kaupallisesta hyödyntämisestä. Jos tekijän voidaan osoittaa jo olevan tietoinen teoksen kaupallisesta hyödyntämisestä, olisi suhteellisuusperiaatteen vastaista edellyttää erillistä raportointia.

Suomen Yrittäjät katsoo, että säännöksen perusteluissa on varmistettava liikesalaisuuksien korkea suoja. Pääsääntönä tulisi suoraan säännöksen nojalla olla se, että raportointiin sisältyvät tiedot ovat liikesalaisuuksia, joita ei saa julkistaa. Tekijän pitäisi siksi käsitellä tietoja luottamuksellisena ja liikesalaisuutena.

Lisäksi säännöksen perusteluissa tulisi ottaa kantaa, tarkoitetaanko säännöksen ”liikesalaisuuden” käsitteellä samaa kuin liikesalaisuuslaissa (595/2018) ja mikä on tämän sääntelyn suhde mainittuun erityislakiin. Olisi perusteltua, että lainsäädännössä käytetyillä termeillä olisi sama sisältö, joten perusteluihin olisi syytä ottaa tästä selventävä maininta.

8.3. Tekijän oikeus perua oikeudenluovutus

Ehdotetussa 31 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta perua oikeudenluovutus, mikäli teosta ei ole hyödynnetty laissa säädetyssä ajassa. Kysymys on pakottavasta säännöksestä, mistä johtuen nykyiset tahdonvaltaiset, teostyyppikohtaiset säännökset poistettaisiin tekijänoikeuslaista. Ainoana poikkeuksena olisivat elokuvateoksia koskevat säännökset, jotka säilyisivät ennallaan, mutta muuttuisivat pakottaviksi. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Suomen Yrittäjät pitää perusteltuna, että peruuttamisoikeus koskee vain niitä tilanteita joissa teosta ei ole lainkaan hyödynnetty. Tämä vastaa myös direktiivin sanamuotoa ja tarkoitusta.

Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin tekijän oikeudesta perua oikeuden luovutus silloin, kun teosta ei ole lainkaan hyödynnetty. Kun kyse on teoksesta, joka luodaan täytettäessä työ- tai virkasuhteesta johtuvia työtehtäviä, olisi peruuttamisoikeus ehdotuksen mukaan osittainen siten, että työnantajalle jäisi aina ei-yksinomainen oikeus hyödyntää teosta. Perusteluja pitäisi kuitenkin täydentää siten, että

peruuttamisoikeus koskee vain tekijän asemassa olevia henkilöitä ja että direktiivin liikkumavaraa hyödynnettäisiin siten, että peruuttamisoikeutta ei olisi lainkaan, kun kyse on työsuhteessa luoduista teoksista. Teoksen luomiseen käytetty aika työsuhteessa on lähtökohtaisesti normaalisti palkallista (vrt. HE-luonnoksen perusteltu 29 §:n osalta). Perumisoikeus on ristiriidassa työsuhteen tarkoituksen kanssa. Työsopimuksessa on voitu sopia, että kaikki oikeudet siirtyvät työnantajalle ja tämä korvataan palkan muodossa. Työnantajalla tulee olla yksinomainen oikeus työn tulokseen, jos näin on sovittu työsopimuksella. Työsuhteessa luodut teokset ovat usein myös yhteisteoksia, jolloin perumisoikeus voisi aiheuttaa kohtuutonta haittaa työsuhteessa tehdyn teoksen hyödyntämiselle.

Suomen Yrittäjät pitää myös perusteltuna, että työsuhteen ulkopuolella luotujen teosten osalta ennakkoon maksettu korvaus tulisi palauttaa tekijänoikeuksien käyttäjille, jos tekijä käyttää peruuttamisoikeuttaan ennen kuin teosta on ehditty hyödyntää.

8.4. Kustannussopimuksia koskevasta erityissäätelystä

Ehdotetussa 35 – 37 §:ssä säädettäisiin kustannussopimuksista. Säännöksiä on muutettu tavoitteena modernisoida voimassa olevia kustannussopimuksiin liittyviä säännöksiä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

8.5. Tekijän oikeus rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli

Ehdotetussa 38 §:ssä säädettäisiin tekijän oikeudesta rinnakkaistallentaa tieteellinen artikkeli. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Vastustamme

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Suomen Yrittäjät katsoo, että ehdotettu säännös rajoittaa sopimusvapautta. Kyse ei ole DSM-direktiiviin liittyvästä muutoksesta, vaan puhtaasti kansallisesta säännösehdotuksesta. Säännösehdotuksessa puhutaan tekijän oikeudesta, vaikka kyseessä on oikeuden rajoitus. Luovutuskelvoton oikeus rinnakkaisjulkaisemiseen vaikeuttaisi suhteettomasti tekijän mahdollisuuksia hyödyntää teostaan ja tekijänoikeuden antamaa suojaa. Säännösehdotus on uhka tiedekustantamisen elinkelpoisuudelle ja suomalaisten tutkijoiden/tekijöiden pääsyä kansainvälisiin tiedejulkaisuihin. Vaikka tieteellisten tutkimustulosten ja artikkelien parempi saatavuus kaikille avoimien julkaisuarkistojen kautta voisi parantaa tutkimus- ja kehitystoimintaa harjoittavien yritysten tilannetta, ehdotetun säännöksen mukainen rajoittamaton mahdollisuus rinnakkaistallentamiseen johtaisi sääntelyn epätasapainoon. Säännökseen ei nimenomaisesti ole otettu embargoaikoja. Suomen Yrittäjät katsoo, että jos rinnakkaistallentamisesta säädetään, yhtenäinen, esimerkiksi yhden vuoden mittainen, embargoaika olisi tarpeen sääntelyn tasapainon kannalta.

8.6. Esittävän taiteilijan yksinoikeuden laajentaminen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tekijänoikeuslain 45 §:ää siten, että kuvataallenteelle tallennetun esityksen tekijänoikeudellinen suoja laajenisi vastaamaan lähtökohtaisesti äänitallenteelle tallennetun esityksen oikeuksia. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Suomen Yrittäjät suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti eri tallennemuotoja koskevaan yhdenmukaiseen sääntelyyn esittävän taiteilijan yksinoikeuden laajentamisen osalta. Ehdotettu muutos ei kuitenkaan perustu DSM-direktiiviin eikä sen osalta ole esitetty kunnollisia vaikutusarvioita. Ehdotettu muutos vaikuttaisi erityisesti näyttelijöiden ja tanssijoiden oikeudelliseen asemaan. Esityksessä olisi selvitettävä ja kuvattava millaisia vaikutuksia säännösten muutokset aiheuttaisivat erilaisissa käyttöyhteyksissä ja miten muutokset vaikuttavat sisältöjen käyttömahdollisuuksiin. Konkreettinen muutos olisi tarpeen kuvata myös esittävän taitelijan sekä toisaalta sisältöjä käyttävien yritysten ja kuluttajien kannalta. Oikeuksien laajentamisen osalta pitäisi myös arvioida miten käytännössä oikeuksien käytöstä sopiminen pystytään hoitamaan. Vaikka tarkoitus on parantaa oikeudenhaltijoiden asemaa, ei sääntely saisi johtaa tilanteeseen, jossa kuvataallenteen tuotannon kaupallinen hyödyntäminen estyy tai kohtuuttomasti vaikeutuu. Tällainen vaikutus ei olisi myöskään oikeudenhaltijan etu.

8.7. Tekijänoikeuksista vapaista (public domain) teoksista otetut valokuvat (TekL 49 a §, DSM-direktiivin 14 artikla)

Valokuvaajan lähioikeutta ehdotetaan kavennettavaksi siten, että valokuva teoksesta, jonka suoja-aika on päättynyt, ei tulisi valokuvaajan lähioikeussuojan piiriin. Tavoitteena on varmistaa, että toisella suojamuodolla ei voida estää tekijänoikeudesta vapaiden (public domain) teosten käyttämistä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Ehdotettu muutos lisää mahdollisuuksia tekijänoikeuksista vapaiden teosten hyödyntämiseen. Muutos on perusteltu silloin, kun valokuva ei itsessään ole teossuojan piirissä ja sen ainoa tarkoitus on esittää sellaista teosta, jonka suoja-aika on jo päättynyt.

9.1. "Lyhyet otteet"

DSM-direktiivin 15 artiklan mukaisesta lehtikustantajan lähioikeudesta säädettäisiin tekijänoikeuslain 50 §:ssä. Uudella lähioikeudella suojattaisiin lehtikustantajan oikeutta määrätä lehtijulkaisun saattamisesta yleisön saataviin tietoverkoissa tietoyhteiskuntapalvelun tarjoajan toimesta. Direktiivissä suojan kohde jää jokseenkin avoimeksi, ja suojan kohde on rekonstruoitu siten, että se mahdollisimman hyvin kattaisi sellaiset käyttömuodot (käyttö uutis seuranta- ja uutiskoostepalveluissa), joita direktiivissä on tavoiteltu. Eräänä haasteena on kysymys siitä, miten tulisi suhtautua direktiivin säännökseen, jonka mukaan suojan piiriin eivät kuulu ”erittäin lyhyet otteet tai yksittäiset sanat”. Direktiivissä ei määritellä tarkkaa rajaa sille, minkälaiset otteet ovat sallittuja, eikä sellaista aseteta myöskään 50 §:ssä. Sen sijaan säännöksessä lähtökohtana on, että myös epäolennaisten otteiden toistuva käyttö voi loukata tekijänoikeutta, ja sen

perusteella on ehdotettu sanamuotoa, joka vastaa nykyistä tietokantasuojaa (tietokantadirektiivissä on vastaavanlainen konstruktio, eli myös tietokannan epäolennaisten osien toistuva käyttö voi kuulua yksinoikeuden piiriin). Valmistelun aikana työpajoissa toivottiin, että ainakin otsikko olisi laissa säädetty ”vapaaksi”. Jos pidätte tarpeellisena, että laissa säädetään tietty sana- tai merkkimäärä, jonka käyttö olisi aina sallittua, niin minkä pituinen sana- tai merkkimäärän tulisi olla? Miten vastaavasti määriteltäisiin muiden suojan kohteiden (esim. valokuva tai audiovisuaalinen aineisto) osalta sallitun käytön määrä?

Vähintään otsikko (tai vaihtoehtoisesti otsikko ja ingressi) olisi perusteltua jättää lähioikeussuojan ulkopuolelle. Sana- tai merkkimäärän säätäminen laissa vaikuttaa epätarkoituksenmukaiselta ja voi johtaa tarpeettoman jäykkään suojan rajan tulkintaan. Myöskään muiden suojan kohteiden osalta ei ole tarkoituksenmukaista määritellä laissa täsmällisesti sallitun käytön määrää.

9.2. Lehden toisintaminen toisessa sanoma- tai aikakauslehdessä (voimassa oleva TekL 23 §)

Valmistelussa on arvioitu, että voimassa olevan TekL 23 §:n säilyttäminen ei ole mahdollista, sillä siinä on olennaisesti kysymys sanoma- tai aikakauslehden kilpailijan (toisen sanoma- tai aikakauslehden taholta, joka on samalla myös tietoyhteiskunnan palvelu) oikeudesta toisintaa sanoma- tai aikakauslehdessä julkaistu artikkeli, joka lienee lähtökohtaisesti laajempi kuin ”erittäin lyhyt ote tai yksittäiset sanat”. Yhdyttekö tähän arvioon? Jos ette, millä perusteella tulisi katsoa, että kilpaileva sanoma- tai aikakauslehti ei käytä hyväkseen sanoma- tai aikakauslehden tekemiä investointeja sisällöntuotantoon, jonka johdosta uutisartikkelin toisintaminen olisi sallittua suoraan lain nojalla, kun sen sijaan vastaavan pituisen otteen käyttäminen esimerkiksi uutiskooste- tai uutisseurantapalvelussa olisi kiellettyä?

Suomen Yrittäjät yhtyy valmistelussa esitettyyn arvioon.

9.3. Internetin hakupalvelut

Direktiivin 15 artiklassa tai sen esitöissä ei ole mainintaa siitä, että sanoma- ja aikakauslehden lähioikeudella olisi vaikutusta internetin hakupalveluihin (esim. Google hakupalvelu, Bing, Ecosia ym). Lähtökohtaisesti voidaan katsoa, että direktiivillä ei ole tarkoitettu olevan vaikutusta hakupalveluiden toimintaan ja että direktiivissä olevaa viittausta siihen, että linkittäminen ei kuulu yksinoikeuden piiriin, voidaan tulkita samansuuntaisesti. Toisaalta direktiivissä ei nimenomaisesti myöskään suljeta pois tämänkaltaisia tietoyhteiskuntapalveluiden tarjoajia yksinoikeuden soveltamisalasta. Onko sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuojan yhteydessä tarpeen ottaa kantaa hakupalveluiden toimintaan? Jos on, miten asiaan tulisi ottaa kantaa esityksessä?

Suomen Yrittäjät katsoo, että olisi perusteltua ottaa hakupalveluiden toiminnasta maininta 50 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin. Direktiiviä olisi tältä osin perusteltua tulkita siten, etteivät hakukoneiden toiminnassa esitettäviin hakutuloksiin sisältyvät linkit ja mahdolliset lyhyet lainaukset sisällöstä kuulu uuden yksinoikeuden piiriin.

9.4. Tekijöiden osuus lehtikustantajan saamista korvauksista

Ehdotuksen (ja DSM-direktiivin) mukaan tekijällä on oikeus asianmukaiseen osuuteen lehtikustantajan saamista korvauksesta. Tulisiko tekijöiden osuutta määritellä tarkemmin laissa? Jos katsotte, että tekijöiden osuus korvauksesta tulee määritellä, tulisiko sen olla prosenttiosuus vai jotain muuta? Minkä suuruinen osuus?

Ei

9.5. Tarve sopimuslissenssisäännökselle tekijöiden korvausosuuden hoitamiseksi

Sanoma- ja aikakauslehdet sisältävät suuren määrän eri aineistoja. Jotta lehtikustantajat välttyisivät neuvottelemasta kunkin tekijänoikeuden haltijan kanssa erikseen asianmukaisista korvauksista, voi olla molemmille osapuolille helpompaa, että asia hoidettaisiin sopimuslissenssisäännöksellä joka mahdollistaisi sen, että lehtikustantaja voisi neuvotella yhteishallinnointiorganisaation kanssa keskitetysti korvausosuudesta ja korvaukset tilitettäisiin organisaation kautta tekijänoikeuden haltijoille. Pitäisikö lakiehdotukseen lisätä asiaa koskeva sopimuslissenssisäännös? Voitte halutessanne perustella kantanne lyhyesti vastauksenne yhteydessä.

Emme osaa sanoa [Sopimuslissenssisäännös ei ole välttämätön, vaan suoran sopimisen pitäisi olla ensisijaista. Toimialalle voi myös kehittyä omia sopimuskäytäntöjä, jotka ovat ensisijaisia sopimuslissenssisäännöksen nähden.]

Jos yllä oleva vastauskenttä loppui kesken, voitte jatkaa tässä.

-

9.6. Sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuoja - arvio ehdotetusta TekL 50 §:stä kokonaisuudessaan

Arvioikaa nyt ratkaisua kokonaisuudessaan. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

-

Tässä voitte perustella kantanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja tai muutosehdotuksia

Sanoma- tai aikakauslehden lähioikeussuoja perustuu DSM-direktiivin 15 artiklaan ja vastaa pitkälti artiklan sisältöä. Ehdotettua säännöstä voidaan pitää oikeasuhtaisena, sillä se koskee vain tietoverkossa saatavien palvelujen toteuttamista.

Kysymykseen 9.4: Tekijöiden osuutta ei tule määritellä prosentuaalisesti eikä muutenkaan. Kyse on tekijän ja lehtikustantajan välisestä sopimusvapaudesta. Työsuhteen osalta on erikseen huomattava, että työsuhteessa luotujen teosten kohdalla korvauksen on lähtökohtaisesti katsottava sisältyvän työntekijälle maksettavaan palkkaan. Esityksen perusteluihin olisi tarpeen ottaa tätä koskeva huomautus.

10.1. Onko ratkaisussa riittävästi huomioitu eri perusoikeuksien välistä tasapainoa?

Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajien vastuusta säädettäisiin tekijänoikeuslain uudessa 6 a luvussa. Sen mukaan verkkosisällönjakopalvelun tarjoaja olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, joka aiheutuu siitä, että sisällön tuottaja (direktiivissä käytetään ilmaisua ”käyttäjä”) on tallentanut palveluun aineistoa, joka loukkaa tekijänoikeutta. Palvelun tarjoaja ei kuitenkaan olisi vastuussa tekijänoikeuden loukkauksesta, jos palvelun tarjoaja on ryhtynyt asianmukaisiin ja oikeasuhtaisiin toimenpiteisiin luvan hankkimiseksi tekijältä tai estänyt tekijän tai tämän puolesta toimivan pyynnöstä pääsyn tekijänoikeutta loukkaavaan aineistoon. Direktiivin mukaisilla säännöksillä vahvistetaan tekijänoikeuden toimeenpanoa verkkosisällönjakopalveluissa ja tekijän mahdollisuutta määrätä teoksestaan. Direktiivin vaatimusten

mukaisesti säädettäisiin siitä, miten tulisi välttää sitä, että estetään pääsy tekijänoikeutta loukkaamattomaan aineistoon, sekä keinoista, joilla direktiivin vaatimusten mukaisesti parannetaan sisällön tuottajien oikeusturvaa. Direktiivin sääntely on hyvin perusoikeusherkkää ja direktiivin toimeenpanossa on otettava huomioon tekijöiden omistusoikeus, palvelun tarjoajien elinkeinovapaus ja sisällön tuottajien sananvapaus. Direktiivin toimeenpanossa on pyritty perusoikeusmyönteiseen ja eri perusoikeuksien välistä tasapainoa huomioivaan täytäntöönpanoon. Onko tässä tavoitteessa onnistuttu yleisellä tasolla? Ellei, millä perusteella katsotte, että ehdotettu sääntely on perusoikeuksien vastainen?

Kyllä

Tässä voitte perustella tarkemmin. Perustelkaa mielellään viittaamalla siihen perustuslakivaliokunnan, EU-tuomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuun, johon tukeudutte. Kertokaa myös, miten esitystä tulee mielestänne korjata, ja perustelkaa muutosehdotukset perusoikeuksien toteutumisen kannalta.

-

10.2. Sananvapautta koskevien tekijänoikeuden rajoitusten vahvistaminen (uusi TekL 23 §)

Ehdotetussa uudessa 23 §:ssä säädettäisiin oikeudesta käyttää teosta toisessa teoksessa, eli tarkemmin sanottuna mahdollisuudesta käyttää teosta karikatyyrissä, parodiassa ja pastississa sekä teoksen satunnaisesta sisällyttämisestä toiseen teokseen. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Ehdotettu 23 § on nykyistä oikeustilaa selkeyttävä.

10.3. Pykäläkohtaiset huomiot uudesta 6a luvusta

a. TekL 55 a §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuusta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Ehdotetussa säännöksessä pitäisi määritellä käsite ”verkkosisällönjakopalvelu”, jotta olisi selkeää, keitä 6 a luvun velvoitteet koskevat. 6 a luvun mukainen vastuu on raskas ja edellyttää sen piirissä olevilta toimijoilta korostettua huolellisuutta, mutta myös teknisiä investointeja. Pelkkä käsitteen määrittely säännöksen perusteluissa ei ole riittävää. Ehdotettu sääntely on omiaan luomaan etenkin uusille palveluntarjoajille oikeudellisen riskin siitä, että niiden toiminta katsotaan ”verkkosisällönjakopalveluksi” (eikä ”verkkosisältöpalveluksi”, johon 6 a lukua ei sovelleta).

Lisäksi ehdotettuun säännökseen valittu ilmaisu ”sisällön tuottaja”, jolla tarkoitetaan sisältöä palveluun lataavaa tahoaa, on tavalliselle lain käyttäjälle epäselvä. Esityksen perusteluissa on haluttu tehdä ero sisältöpalvelujen kahdenlaisten käyttäjien välille. ”Sisällön tuottaja” viittaa kuitenkin käsitteellisesti sellaiseen tahoan, joka itse luo teoksia ja lataa niitä palveluun. Sääntelyn

tarkoituksena on kuitenkin luoda puitteet tekijänoikeutta loukkaavan aineiston näkyvyyteen palveluissa. Siten ”sisällön tuottajan” käsitteen – etenkin kun sitä ei suoraan pykälässä määritellä – voi johtaa tavallista lukijaa harhaan. Käytettävien ilmaisujen muotoa olisi syytä vielä jatkovalmistelussa pohtia ja tässä yhteydessä voitaisiin käyttää esimerkiksi ”aineiston tai sisällön lataajan” käsitettä.

b. Ehdotetussa 55 b §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan tiedonantovelvoitteesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

c. Ehdotetussa 55 c §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta estää yleisön pääsy aineistoon. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

d. Ehdotetussa 55 d §:ssä säädettäisiin kiellosta esittää perusteettomia poistovaatimuksia. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

e. Ehdotetussa 55 e §:ssä säädettäisiin sisällön tuottajalle annettavasta ilmoituksesta. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

f. Ehdotetussa 55 f §:ssä säädettäisiin verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan velvollisuudesta tarjota keinoja erimielisyyksien selvittelyyn palvelussa. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

g. Ehdotetussa 55 g §:ssä säädettäisiin palauttamispyynnöstä. Mikä on kantanne ehdotettuun ratkaisuun?

Suhtaudumme neutraalisti

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

h. Ehdotetussa 55 h §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnasta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun? Voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia vastauksenne yhteydessä.

Kannatamme muutettuna

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Tekijänoikeusriitalautakunta olisi perusteltua asettaa soveltuvan ministeriön tai muun viranomaisen yhteyteen.

i. Ehdotetussa 55 i §:ssä säädettäisiin asian käsittelystä tekijänoikeusriitalautakunnassa. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

j. Ehdotetussa 55 j §:ssä säädettäisiin tekijänoikeusriitalautakunnan ratkaisujen julkisuudesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-

k. Ehdotetussa 55 k §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Hyvityksen määrän osalta on järkevää, ettei euromääräisiä rajoja kirjata lakiin. On kuitenkin tärkeä huomata, että hyvitysten määrään ei välttämättä voida hakea analogiaa muualta lainsäädännöstä. Verkkosisällönjakopalvelujen kohdalla sisällön tuottajan kohtaama haitta perusteettomasta pääsyn estämisestä voi olla hyvin pieni tai vähämerkityksinen. Toisaalta joissakin tapauksissa haitta voi olla merkittävä. Esityksen perusteluissa on kuvattu näitä eroja. Hyvityksen määrän osalta perusteluissa on todettu, että kyse voisi perustapauksessa olla ”vain sadoista tai muutamasta tuhannesta eurosta”. Jos haitta on vain vähäinen, muutaman sadan euron hyvityskin voi olla tarpeettoman suuri, etenkin, jos sisällön tuottaja on ei-ammattimainen ja kyse on aidosti tulkinnanvaraisesta tilanteesta.

l. Ehdotetussa 55 l §:ssä säädettäisiin hyvityksestä ja vahingonkorvauksesta. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

-
Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

-
m. Ehdotetussa 55 m §:ssä säädettäisiin riitojen käsittelyä koskevista sopimusehdoista. Mikä on kantaanne ehdotettuun ratkaisuun?

Kannatamme sellaisenaan

Tässä voitte perustella kantaanne ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja ja muutosehdotuksia

Säännös on tärkeä heikommassa asemassa olevan sisällön tuottajan (joka voi luonnollisen henkilön lisäksi olla pieni toimija tai elinkeinonharjoittaja) turvaamisen kannalta.

11.1. Neuvottelumekanismi (13 artikla)

DSM-direktiivin 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuus saada apua puolueettomalta elimeltä tai sovittelijalta sopimusneuvotteluissa audiovisuaalisten teosten saattamiseksi yleisön saataviin tilausvideopalveluissa. Valmistelussa on arvioitu, että lainsäädäntömme ei aseta esteitä sille, että osapuolet, joilla on lisensiointiin liittyviä vaikeuksia, voivat saada apua sopimukseen pääsemiseksi, esimerkiksi sovittelijoilta asianajajaliiton kautta tai Keskuskauppakamarin sovittelijoilta? Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

Suomen Yrittäjät yhtyy esitettyyn näkemykseen. Olemassa olevia vaihtoehtoisen riidanratkaisun keinoja tai sovittelumekanismejä voidaan hyödyntää myös DSM-direktiivin mukaisissa tilanteissa. Kun kyse on kahden osapuolen välisestä kiistasta, ei ole perustetta rajoittaa heidän mahdollisuuttaan hankkia sovitteluapua olemassa olevista palveluista – toisaalta myös uusia sovittelu- tai neuvottelupalveluja saattaa kehittyä. Lainsäädännöllä ei kuitenkaan pidä rajoittaa näiden kehittämistä.

11.2. Kustantajan oikeus hyvityksiin (16 artikla)

DSM-direktiivin 16 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että kustantajalla on oikeus osuuteen siirrettyjen oikeuksien nojalla maksetuista hyvityksistä. Tekijänoikeuslain 19 §:n mukaan tekijä ei voi luovuttaa toiselle oikeuttaan lainauskorvaukseen, eikä oikeus lainauskorvaukseen siirry kustantajalle kustannussopimuksen nojalla. Vastaavasti tekijänoikeuslain 26 a §:ssä säädettyä hyvitystä yksityisestä kopiointista maksetaan vain alkuperäisille oikeudenhaltijoille, eikä hyvitykseen ole subjektiivista oikeutta. Valokopiointia koskevan tekijänoikeuden rajoituksen nojalla kerättävät korvaukset maksetaan käytännössä yhteishallinnointiorganisaation tilityssäntöjen perusteella, mikä mahdollistaa myös korvausten maksamisen kustantajille. Valmistelussa nykytilannetta ei ole pidetty tarpeellisena muuttaa. Yhdyttekö tähän käsitykseen? Jos ette, miksi?

Suomen Yrittäjät yhtyy esitettyyn näkemykseen.

11.3. Vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely (DSM-direktiivin 21 artikla)

DSM-direktiivin vaihtoehtoista riitojenratkaisumenettelyä koskevan 21 artiklan osalta ei ehdoteta muutoksia voimassaolevaan tekijänoikeussääntelyyn. Valmistelussa on katsottu, että nykyinen lainsäädäntö ei aseta esteitä vapaaehtoisten vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käytölle ja sille,

että tekijä tai esittävä taiteilija voisi valtuuttaa esimerkiksi tekijöitä tai esittäviä taiteilijoita edustavan organisaation toimimaan puolestaan myös vapaaehtoisessa vaihtoehtoisessa riidanratkaisussa, kuten välimiesmenettelyssä tai sovittelussa. Yhdyttekö tähän näkemykseen? Jos ette, miksi?

Suomen Yrittäjät yhtyy esitettyyn näkemykseen. Olemassa olevia vaihtoehtoisen riidanratkaisun keinoja tai sovittelumekanismeja voidaan hyödyntää myös DSM-direktiivin mukaisissa tilanteissa.

12.1. Kuvailu tekijänoikeusjärjestelmän yleisestä merkityksestä

Esityksen vaikutusarvioinnissa (luku 4.2.) on kuvailtu tekijänoikeusjärjestelmän merkitystä yleisesti. Kuvailuun ei ole lisätty sellaista taustatietoa, joka ilmenee jo HE-luonnoksen 1 ja 2 luvusta, joissa kuvaillaan direktiivien sisältöä ja kansallista sääntelytarvetta. Kuvailuun on sisällytetty tekijänoikeusjärjestelmän kansantaloudellista merkitystä, tekijänoikeuden merkitystä luovien alojen ammattilaisten ja luovien alojen yritysten kannalta, sekä laajemmin osana yhteiskunnan tiedonvälitystä ja innovaatioiden edistämistä. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Ei kommentoitavaa.

12.2. Ehdotusten vaikutukset asiaryhmittäin

a. Tekijänoikeuden rajoituksia ja sopimuslisenssiä koskevat ehdotukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Ei kommentoitavaa.

b. Sopimusehtojen sääntelyyn (tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden asema sopimussuhteissa) liittyvien muutosten vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Ei kommentoitavaa.

c. Tekijänoikeuden lähioikeuksiin ehdotettujen muutosten pääasialliset vaikutukset (esittävien taiteilijoiden suojan laajentaminen, lehtikustantajan lähioikeus). Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Esittävien taiteilijoiden suojan laajentamisen osalta esityksessä olisi selvitettävä ja kuvattava millaisia vaikutuksia säännösten muutokset aiheuttaisivat erilaisissa käyttöyhteyksissä ja miten muutokset vaikuttavat sisältöjen käyttömahdollisuuksiin. Konkreettinen muutos olisi tarpeen kuvata myös esittävän taiteilijan sekä toisaalta sisältöjä käyttävien yritysten ja kuluttajien kannalta. Oikeuksien laajentamisen osalta pitäisi myös arvioida miten käytännössä oikeuksien käytöstä sopiminen pystytään hoitamaan.

d. Verkkosisällönjakopalvelun tarjoajan vastuuta koskevan sääntelyn vaikutukset. Onko kuvailussa virheitä tai puutteita? Onko sitä tarpeen täydentää, ja jos on, miten?

Ei kommentoitavaa.

13. Kysymyksiä perusoikeusarvioinnista

HE-luonnoksen 12 luvussa esitystä arvioidaan perusoikeuksien toteutumisen ja lainsäätämisyjärjestyksen kannalta. Onko analyysissä puutteita, esimerkiksi puuttuuko sellaista perustuslakivaliokunnan tai EU-

tuomioistuimen ratkaisukäytäntöä, joka olisi asian arvioimisessa tarpeen ottaa huomioon? Jos puuttuu, mitä tulisi lisätä?

Ei kommentoitavaa.

14. Muut yksityiskohdat, joista haluatte lausua

Onko esityksessä muita yksityiskohtia, joita haluatte kommentoida, kuten siirtymäsäännökset, lakien voimaantulo, lain seuranta ja toimeenpano tai jotain muuta vastaavaa?

Ei kommentoitavaa.

Yhteenveto keskeisistä huomioista

Tässä voitte halutessanne esittää lyhyen yhteenvetdon lausuntonne keskeisistä huomioista ja kannanotoista.

Suomen Yrittäjät pitää keskeisenä, että tekijänoikeusjärjestelmä tukee tekijänoikeusmarkkinoiden kasvua, tehokkuutta ja toimivuutta sekä ottaa huomioon tasapuolisella tavalla sekä oikeudenhaltijoiden että tekijänoikeuksien käyttäjien intressit. Tekijänoikeudet tulee ymmärtää keskeiseksi osaksi sekä tekijöiden että tekijänoikeuksien käyttäjien liiketoimintaa. Sääntelyn tulee siten ohjata teosten kaupalliseen hyödyntämiseen siten, että oikeuksista sopiminen on ensisijaista. Kuitenkin tekijänoikeudet muodostavat usein oikeudenhaltijoille merkittävän aineettoman varallisuus oikeuden, jonka varaan oikeudenhaltija voi rakentaa merkittävää liiketoimintaa ja arvoa. Siten kaupallisen hyödyntämisen tulee nojautua sääntelyn tasapainoon.

Eryteisesti tätä taustaa vasten on huomattava, että hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa esillä ollut malli tekijänoikeuksien kollektiiviseen yhteishallinnoinnin ulkopuolisesta lisensiointipalkkioiden ja -korvausten kollektiivisesta sopimisesta olisi kilpailuoikeuden vastainen. Tekijänoikeuslain säännöksillä ei ole mahdollista vahvistaa käytäntöjä, jotka olisivat kilpailuoikeuden vastaisia. Tekijänoikeuslailla ei myöskään ole syytä luoda sellaisia toimintamalleja, jotka rajoittavat tekijöiden elinkeinonvapautta tai joilla tuotaisiin työoikeuteen ja työlainsäädäntöön kuuluvia mekanismeja kokonaan erilaiselle oikeudenalalle. Tekijänoikeusmarkkinoilla tapahtuvaan hinnanmuodostukseen ei tule puuttua, eikä kollektiivista neuvottelua tule sallia. Hinnanmuodostuksen on oltava markkinaehtoista. On huomattava, että esitysluonnoksen mukainen 29 § osaltaan turvaa hinnanmuodostuksen kohtuullisuutta. Suomen Yrittäjät pitää esitysluonnosta tältä osin erittäin perusteltuna.

Mäkelä Albert
Suomen Yrittäjät ry